

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.428/2022/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Csernus Sándor ügyvéd (cím) és dr. Varga-Orvos Zoltán (cím) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) I. rendű, II. rendű felperes neve (cím) II. rendű és kiskorú III. rendű felperes neve (cím) III. rendű felpereseknek – a dr. Méhes László ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben, amelynek pernyertessége érdekében az ifj. dr. Horváth Ferenc ügyvéd (cím) által képviselt beavatkozott neve (cím) beavatkozott, személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.20.212/2020/123. számú részközbenső ítélete ellen a felperesek 125., 126. és az alperes 127. sorszám alatt benyújtott fellebbezései folytán meghozta a következő

r é s z k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részközbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 10 760 (tízezer-hétszázhatvan) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig egyetemlegesen fizessenek meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára 48 000 (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Megállapítja, hogy 48 000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam visel.

A részközbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az I. és a II. rendű felperesek házastársak. Az első gyermekük a III. rendű felperes, aki császármetszéssel 2002-ben született meg. A második gyermekükkel való várandósságot az alperes nőgyógyászati szakrendelésén dr. M. T. szakorvos 2015. június 9-én állapította meg. A várandósgondozást az Ó. és T.-e Sz. E.ü.-i és Gy.j.-i I. I. védőnője, valamint az alperes végezte. A védőnő a terhességet a várandósgondozásról szóló 26/2014. (IV.8.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 1. számú melléklete alapján a korábbi császármetszés miatt veszélyeztetettnek minősítette, a genetikai eredetű rendellenességek kockázata ugyanakkor alacsony volt.

[2] Az I. rendű felperes tíz alkalommal vett részt az alperes várandósgondozásán, amelynek orvosai öt alkalommal ultrahanggal is megvizsgálták a magzatot.

[3] A második ultrahang vizsgálatot a terhesség 13 hetében dr. F. I. főorvos végezte el, aki azt állapította meg, hogy „a BPD 21 mm, az FL 8.8 mm, a méhlepény a hátsó falon, az orrcsontok ábrázolódnak, szabályos agyi struktúra, gerinc párhuzamos, gyomor-, hólyagtelődés látható, vesék ábrázolódnak, pangás nem látható. Normál bélechogenitás. Hasfal ép, végtagok épnek tűnnek. Szabályos szívüregek, szívtengely kb. 45 fokos, tricuspidalis insuff. nem látható. A három eres sík norm., magzatvíz mennyisége norm. Az érvényben lévő MSZNUT szakmai protokoll alapján elvégzett vizsgálat szerint durva fejlődési rendellenesség nem látható.” A lelet tartalmazta a várandósnak szóló azon tájékoztatást, hogy „amennyiben 37 éves életkorát betöltötte, méhen belüli várandósságát meg szeretné tartani, javasolt genetikai tanácsadáson való részvétel.”

[4] A harmadik ultrahang vizsgálat 2015. augusztus 18-án zajlott le, amelynek eredménye a terheskönyv szerint az volt, hogy „a BPD 35 mm, femur 22 mm, végtagok láthatók, szív négyüregű.”

[5] A negyedik ultrahang vizsgálatot 18 hetes és 3 napos terhességi korban: 2015. szeptember 1-én dr. M. T. szakorvos végezte el, aki azt állapította meg, hogy „a BPD 44 mm, az FL 27 mm, a lepény helyzete: hátsó falon, az orrcsont ábrázolódik, ajakív ép, normális koponya struktúra, gerinc párhuzamos, gyomor, húgyhólyag, rekesz, vesék láthatóak, végtagok követhetők. Négyüregű szív, kzs-ban három ér, a magzatvíz mennyisége átlagos.” A lelet tartalmazta azt a tájékoztatást is, hogy az „érvényben lévő MSZNUT szakmai protokoll alapján elvégzett vizsgálat szerint durva fejlődési rendellenesség nem látható, amennyiben 37 éves életkorát betöltötte, méhen belüli várandósságát meg szeretné tartani, javasolt genetikai tanácsadáson való részvétel.”

[6] A negyedik ultrahang vizsgálat során az alperes szakorvosa – a M. Sz.-i N.gy.-i U.h. T.-nak a D.-kór prenatalis szűrése és diagnosztikája tárgyában kiadott, ekkor érvényben lévő ajánlása (a továbbiakban: MSZNUT ajánlás) ellenére – nem rögzítette a felkarcsont hosszát, az agykamrák és a vesemedence méretét, nem ellenőrizte, hogy van-e choroid plexus ciszta, fennáll-e a szív- és a belek echogenitása, továbbá nem számszerűsítette a magzatvíz mennyiségét. Nem számította ki az FL/BPD arányt sem, amely ebben az időpontban 61 % volt, így a 71-87 % közötti normál tartományon kívül esett. Nem tájékoztatta továbbá az I. rendű felperest a magzati D.-kór szűrő további vizsgálatok lehetőségéről.

[7] Az I. és a II. rendű felperesek második gyermeke és a III. rendű felperes öccse: M. M. K. 201.. január 1.. napján D.-szindrómával született meg.

[8] A felperesek a keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette a személyiségi jogait azzal, hogy az I. rendű felperes várandósgondozását nem a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosságnak megfelelően végezte, mert a 2015. szeptember 1-i ultrahang vizsgálat során nem ellenőrizte a D.-szindróma gyanújeleit, e fejlődési rendellenességre utaló vizsgálati eredményeket figyelmen kívül hagyta, az I. és a II. rendű felpereseket a várttól eltérő eredményekről, valamint a térítés ellenében elvégezhető

további szűrővizsgálatokról nem tájékozatta. Arra hivatkoztak, hogy a magzat fejlődési rendellenessége az alperes szakmai szabályoknak megfelelő, gondos eljárása esetén legkésőbb a terhesség 24. hetéig felismerhető lett volna, így az I. és a II. rendű felperesek a terhességet a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Métv.) 6. §-ának (3) bekezdése alapján megszakíthatták volna. Erre tekintettel M. M. K. az alperes jogellenes magatartása miatt született meg D.-szindrómával, így az I., a II. és a III. rendű felperesek sérelemdíj, az I. és a II. rendű felperesek pedig ezen felül kártérítés megfizetésére is kérték kötelezni az alperest.

[9] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes várandósgondozása során a szakma szabályainak megfelelően, kellő gondossággal járt el, a magzat D.-szindrómáját azonban ennek ellenére sem ismerhette fel, annak gyanújelei ugyanis az elvégzett ultrahang vizsgálatokkal nem voltak kimutathatóak, gyanújelek hiányában pedig nem volt indokolt tájékoztatni az I. rendű felperest a további szűrővizsgálatok lehetőségéről. A beavatkozó ugyanezen okok miatt szintén a kereset elutasítására tett indítványt.

[10] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott részközbenső ítéletében megállapította: az alperest teljes kártérítési felelősség terheli az I. és a II. rendű felpereseket azzal összefüggésben ért károkért, hogy az I. rendű felperes 2015. június 9. napjától kezdődő várandós gondozása során az I. rendű felperesnek nem adott tájékoztatást a magzati D.-kór szűrő, térítés ellenében igénybe vehető vizsgálatok elérhetőségéről, illetve hiányosan végezte el a D.-kór felismerésére szolgáló 2015. szeptember hó 1-jei ultrahang vizsgálatot, aminek következtében M. M. K. 201.. január 1.. napján fejlődési rendellenességgel megszületett.

[11] A határozatának indokolásában ismertette az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 7. §-át, 13. §-át, 77. §-ának (3) bekezdését, 136. §-át, és 244. §-át, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-át, 2:53. §-át és 6:519. §-át, valamint az EMMI rendelet 1. §-át, 4. §-át és 10. §-át. Érvelése szerint e jogszabályi rendelkezések és az ehhez kapcsolódó bírói gyakorlat alapján a károsultnak azt kell bizonyítania, hogy a károsodás a gyógyintézet által nyújtott kezelés során, illetve utóbb azzal összefüggésben következett be, míg a gyógyintézetet terheli annak a bizonyítása, hogy a kezelés során az ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal, a szakmai szabályoknak megfelelően járt el, és a kár ennek ellenére következett be, vagy ettől függetlenül is ugyanígy bekövetkezett volna. Ennek oka az, hogy a gyógyintézetnek kell rendelkeznie a kezelés valamennyi adatával, dokumentációs kötelezettsége van, továbbá felelős az általa választott gyógymódért, így alá kell tudnia támasztani a vizsgálatok, beavatkozások elvégzésének vagy elmaradásának az indokait, tehát a megfelelő eljárás mellett ki tudja magát menteni a felelősség alól. A bizonyítás kapcsán felmerülő esetleges bizonytalanság ezért a gyógyintézet terhére esik.

[12] Mivel az alperes nem tette vitássá, hogy M. M. K. az általa végzett terhesgondozást követően D.-szindrómával született meg, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ának (1) bekezdése alapján ő volt a bizonyító fél. Ezért az alperes indítványára szakértőt rendelt ki, amely az írásban és szóban is kiegészített szakvéleményében nem alkalmazta az E.ü.i M.-nak a D.-kór prenatális szűréséről és diagnosztikájáról szóló szakmai protokollját (a továbbiakban: protokoll), mert az a perrel érintett terhesgondozás idején már nem volt hatályban. Ehelyett szakmai szabályként az

EMMI rendeletet és az MSZNUT ajánlást vette figyelembe, amelyek közül az EMMI rendelet alkalmazására nem volt alap, hiszen az nem vonatkozik a D.-kór szűrésére. Ezzel szemben az MSZNUT ajánlás alkalmazásának nem volt akadálya, az ugyanis szó szerint megegyezett a protokollal, amely a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.185/2022/10. számú ítélete szerint az EMMI ugyanebben a tárgyban 2017-ben kiadott szakmai irányelvének hatályba lépéséig „továbbélt”.

[13] A szóban kiegészített szakvélemény szerint az alperes kötelezettsége az volt, hogy a 2015. szeptember 1-jén elvégzett ultrahang vizsgálat során megvizsgálja az ajánlás 6.1.1.2. pontjában felsorolt gyanújelekkel érintett szerveket és területeket. A szakértő megállapította, hogy az alperes e kötelezettségének eleget tett, amelyet megfelelően dokumentált is, hiszen nem minősül szakmai szabálysértésnek az, hogy a normálisként értékelt szervekre és területekre vonatkozóan nem rögzített adatot a leleten, vagy csak arra utalt, hogy az adott szerv és terület megfelelő.

[14] Valójában azonban az alperes az öt terhelő vizsgálatokat nem dokumentálta megfelelően. Az ajánlás 6.1.1.2. pontjával érintett szervek és területek közül ugyanis nem rögzítette a felkar hosszúságát (csak annyiban, hogy a végtagok követhetők), az agykamrák méretét (csak annyiban, hogy norm. koponyastruktúra), nem tett említést a plexus choroideus-ról, a belek echogenitásáról (csak annyiban, hogy a gyomor látható), a szív echogenitásáról (csak annyiban, hogy négyüregű szív), nem számszerűsítette a magzatvíz mennyiségét (csak annyiban, hogy átlagos), valamint a bal és a jobb oldali vese méretét (csak annyiban, hogy a vesék láthatók). E hiányosságok sértik az Eütv. 136. §-a (2) bekezdésének e) pontját, amely előírja, hogy a leletnek tartalmaznia kell a diagnózist megalapozó eredményeket, azaz a mérhető szervek mérését el kell végezni, és a mért adatokat rögzíteni kell, míg a nem mérhető szervek, területek esetén az azokra vonatkozó kvalitatív megállapítást kell feltüntetni a leleten. Mivel azonban az alperes által mért paraméterek, kvalitatív megállapítások hiányoznak a leletről, az alperes nem bizonyította, hogy a szükséges vizsgálatot teljes körűen elvégezte, amit az is alátámaszt, hogy nem számította ki az FL/BPD arányt, amely a szakértő szóbeli nyilatkozata szerint D.-kórra utaló jelnek minősült volna.

[15] Az alperes az Eütv. 13. §-ának (2) bekezdése és az EMMI rendelet 10. §-ának a) pontja alapján köteles lett volna arra is, hogy tájékoztassa az I. rendű felperest a D.-kór szűrésére alkalmas térítéses vizsgálatokról, amely nem teljesíthető olyan előre elkészített, általános tartalmú ismertetővel, mint ami a 2015. szeptember 1-jén kiállított leleten szerepel. Az alperes maga sem hivatkozott arra, hogy e tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, mint ahogy az I. rendű felperes sem igazolta annak megtörténtét a terheskönyvben elhelyezett aláírásával.

[16] Az elmaradt vizsgálatok és a tájékoztatási kötelezettség teljesítése esetén esély lett volna a D.-szindróma felismerésére, mert a szakértő szerint a térítés ellenében elérhető nem invazív vizsgálatok közel 70%-os, az invazív diagnosztikus eljárások pedig 100%-hoz közeli pontossággal jelezték volna ezt a rendellenességet, amely lehetőséget adott volna az I. és a II. rendű felperesek számára a terhesség megszakítására. Ezért az alperes megfosztotta az I. és a II. rendű felpereseket az önrendelkezési joguk gyakorlásától, így teljes felelősséggel tartozik az őket ebből eredően ért vagyoni és nem vagyoni károk megtérítésért.

[17] A felperesek a fellebbezésükben arra kérték az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú bíróság részközbenső ítéletét, és állapítsa meg, hogy az alperest – a kártérítési felelőssége mellett – valamennyi felperes felé teljes felelősség terheli a sérelemdíj megfizetése iránt is, továbbá nemcsak az elsőfokú bíróság által megállapított magatartásaiért köteles kártérítést és sérelemdíjat fizetni, hanem azért is, mert a várandósgondozás során nem adott megfelelő tájékoztatást az I. rendű felperesnek, továbbá figyelmen kívül hagyta az elvégzett vizsgálatok D.-szindrómára utaló eredményét.

[18] Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróságnak a kártérítési kereset mellett döntenie kellett volna a sérelemdíj iránti kereset jogalapjáról is, hiszen az a kártérítési kereset jogalapjával teljesen azonos. Mindezt azonban elmulasztotta, így megsértette a Pp. 341. §-ának (1) bekezdését, mert nem merítette ki a keresetet, a Ptk. 2:52. §-át, mert nem állapította meg a sérelemdíj jogalapjának fennállását, a Pp. 341. §-ának (2) bekezdését, mert nem indokolta meg, hogy miért választotta szét a kártérítés és a sérelemdíj jogalapját, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 10. §-a (3) bekezdésének c) pontját, mert sérült az ítélezés időszerűségének követelménye, továbbá a Pp. 341. §-ának (4) bekezdését, mert a sérelemdíjösszege tekintetében csak a határozatának jogerőre emelkedése után lehetne folytatni az eljárást, ebben a körben azonban jogalapi döntés nem született. Amennyiben ezt a hibát az ítéltábla nem orvosolná, az alperes akár arra is következtethetne, hogy csak kártérítést kell fizetnie a felpereseknek, sérelemdíjat nem. Mivel pedig az elsőfokú bíróság megállapította a kártérítési és a sérelemdíj iránti kereset jogalapját képező ellátási hibák fennállását, nincs akadálya annak, hogy az ítéltábla a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének e) pontja alapján ebben a körben is döntést hozzon.

[19] Bár az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott határozatának indokolásában a keresetlevél 10. oldalának f) pontjában felsorolt valamennyi tájékoztatási hibát megállapította az alperes terhére, a határozat rendelkező részében azt rögzítette, hogy az alperes csupán a térítés ellenében végezhető szűrővizsgálatokra vonatkozó tájékoztatás elmaradása miatt felel. Mindez sérti a Pp. 341. §-ának (1) bekezdését, mert az elsőfokú bíróság nem merítette ki a keresetet. Annak, hogy az alperes többféle módon is megsértette a tájékoztatási kötelezettségét, a sérelemdíj mértéke körében van jelentősége, hiszen ez jelzi a magatartásának jelentős felróhatóságát. Bár az elsőfokú bíróság az indokolásban az alperes terhére rótt, hogy nem vette figyelembe a kórosan alacsony FL/BPD arányt, mindezt elmulasztotta megállapítani a rendelkező részben, amely szintén sérti a Pp. 341. §-ának (1) bekezdését. Rögzítenie kellett volna továbbá, hogy az alperes megsértette az Eütv. 13. §-ának (4) bekezdését is azzal, hogy az FL/BPD arány várttól eltérő eredményéről nem adott tájékoztatást az I. rendű felperesnek. E mulasztás miatt az elsőfokú határozat sérti az Eütv. 13. §-ának (4) bekezdését és a Pp. 346. §-ának (5) bekezdését. Amennyiben az I. rendű felperes e tájékoztatást megkapta volna, kérte volna a magzatvíz vizsgálatát.

[20] Az alperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy változtassa meg az elsőfokú bíróság részközbenső ítéletét, és utasítsa el a felperesek keresetét. Arra hivatkozott, hogy a fellebbezéssel támadott határozatban terhére rótt magatartások egyike sem alapozza meg a kártérítési felelősségét. A térítésszerű vizsgálatokra vonatkozóan azért nem volt tájékoztatási kötelezettsége az I. rendű felperes felé, mert normál terhessége volt, az előírt vizsgálatokat a szakma szabályainak betartásával végezte el, ezek eredménye és a gravida életkora alapján pedig nem merült fel a költségtérítésszerű vizsgálatok szükségessége. Mindezt a szakértő is megállapította, aki – gyakorló orvosként – helyesen rögzítette, hogy a kórházak jelenlegi leterheltsége mellett nem volt elvárható az alperes orvosaitól az elsőfokú bíróság

által hiányolt tájékoztatás, amelyet a szakma sem követelt meg tőlük. Állította, hogy az ultrahang vizsgálatok során is betartotta a szakmai szabályokat, e körben fenntartotta a 2022. január 22-én benyújtott észrevételeit. Mindezek alapján úgy érvelt, hogy az elsőfokú bíróság határozata ellentétes a Pp. 279. §-ának (1) bekezdésével, mert tévesen és a szakvéleményt figyelmen kívül hagyva állapította meg a kártérítési felelősség jogalapjának fennállását.

[21] A felperesek fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy az ítéltábla az alperes által támadott körben hagyja helyben az elsőfokú határozatot. Érvelésük szerint az alperes a bírói gyakorlat alapján nem mentesülhet a felelősség alól a hazai egészségügy tárgyi és személyi feltételeire hivatkozással. Rámutattak arra is, hogy az alperes fellebbezése az ultrahang vizsgálatban nem tartalmaz konkrétumokat, ezt a hiányosságot pedig nem lehet pótolni egy korábbi beadványra történő visszautalással.

[22] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében szintén azt kérte, hogy az ítéltábla hagyja helyben az elsőfokú bíróság részközbenső ítéletét a felperesek által támadott körben. Arra hivatkozott, hogy a felperesek kérelme valójában e határozat kiegészítésére irányul, így az fellebbezésként nem foghat helyt.

[23] Az ítéltábla a fellebbezések elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátait [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése], olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt [Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései]. Ezért kizárólag abban foglalt állást, hogy a felperesek – a fellebbezésükben írt okokból – alappal kérték-e a kártérítési kereset jogalapját megállapító elsőfokú rendelkezés kiegészítését és a sérelemdíj iránti kereset jogalapjának megállapítását, továbbá az alperes – ugyancsak a fellebbezésében felsorolt indokok miatt – alappal követelte-e a kereset elutasítását. Ennek eredményeként a fellebbezéseket alaptalannak találta.

[24] Az elsőfokú határozat felülbírlata során az ítéltábla elsőként azt vizsgálta meg, hogy az elsőfokú bíróság pontosan miről is döntött. Minderre azért volt szükség, mert míg az elsőfokú részközbenső ítélet rendelkező része kizárólag az I. és a II. rendű felperesek által benyújtott kártérítési kereset jogalapjának fennállását állapította meg, addig e határozat indokolásának [33] és [34] pontjai a Ptk. 2:52. §-át idézték, amely a sérelemdíj megfizetésének feltételeit szabályozza, az indokolás [75] pontja pedig – egyfajta összegzésként – azt mondta ki, hogy az alperes felelősséggel tartozik az I. és a II. rendű felperesek által elszenvedett „vagyoni és nem vagyoni károkért.” Az indokolás ezen – rendelkező résszel össze nem egyeztethető – részei ugyanakkor nem tették kétséggé, hogy az elsőfokú bíróság – a rendelkező résszel összhangban – valóban csak az I. és a II. rendű felperesek kártérítési felelősségének jogalapjáról kívánt dönten, azaz a sérelemdíj jogalapjának fennállását megállapító rendelkezés nem csupán tévedésből maradt ki az elsőfokú határozat rendelkező részéből. Az indokolás ugyanis – a Ptk. 2:52. §-ának ismertetésén túlmenően – további utalásokat nem tartalmaz a sérelemdíj iránti kereset jogalapjára vonatkozóan, az pedig, hogy az elsőfokú bíróság az indokolásban megállapította az alperesnek az I. és a II. rendű felperesek „nem vagyoni káraiért” való felelősségének fennállását is, nem volt értelmezhető, hiszen a per során egyik felperes sem követelt nem vagyoni kártérítést. Ezért az ítéltábla mellőzte az indokolás ezen – részben szükségtelen, részben pedig értelmezhetetlen – részeit, és azt állapította meg, hogy a fellebbezéssel támadott elsőfokú határozat kizárólag azt döntötte el, hogy az alperes kártérítési felelőssége az I. és a II. rendű felperesek felé fennáll.

[25] A felperesek alap nélkül hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a kártérítési felelősség jogalapja mellett meg kellett volna állapítania a sérelemdíj iránti kereset jogalapjának fennállását is. A felperesek ugyanis – anyagi keresethalmazatban – többféle keresetet terjesztettek elő: az I. és a II. rendű felperesek egyrészt a személyiségi jogsértés tényének megállapítását, másrészt kártérítés megfizetését, harmadrészt sérelemdíj megfizetését kérték, a III. rendű felperes pedig egyrészt a személyiségi jogsértés tényének megállapítására, másrészt pedig sérelemdíj megfizetésére tartott igényt. Ezek a kereseti kérelmek egymástól függetlenül, külön-külön is elbírálhatóak voltak, azok ugyanis a felpereseket ért személyiségi jogsértésből eredő önálló követeléseknek minősültek, ezért nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 341. §-ának (2) bekezdése alapján e kereseteket külön-külön érdemi döntésben bírálja el. Mivel pedig a jogvita az I. és a II. rendű felperesek kártérítés megfizetésére, valamint az I., a II. és a III. rendű felperesek sérelemdíj megfizetésére irányuló kereseteinek jogalapja és e követelések összege tekintetében is elkülöníthető volt, az elsőfokú bíróság a Pp. 341. §-ának (2) és (4) bekezdései alapján azt is megtehetette, hogy e keresetek jogalapjának fennállását is külön-külön állapítja meg. Mindez ugyanakkor e jogszabályi rendelkezések szövege szerint nem kötelezettség, hanem csupán jogosultság volt, amelyből az következik, hogy az elsőfokú bíróságon nem kérhető számon, hogy egyes kereseti kérelmekről vagy azok jogalapjának fennállásáról miért hozott érdemi döntést, másokról pedig miért nem döntött. Annak eldöntése ugyanis, hogy hoz-e, és ha igen, mely keresetek tekintetében hoz rész-, közbenső vagy részközbenső ítéletet, a Pp. 341. §-ának (2) és (4) bekezdései alapján az elsőfokú bíróság döntési kompetenciájába tartozik.

[26] Erre tekintettel az elsőfokú bíróság nem sértette meg a felperesek által hivatkozott jogszabályokat akkor, amikor részközbenső ítéletet hozott, azaz az anyagi keresethalmazatban előterjesztett egyik kereseti kérelemnek: az I. és a II. rendű felperesek kártérítési keresetének jogalapját úgy állapította meg, hogy a többi kereseti kérelemről: a jogsértés megállapítására és sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetekről nem hozott érdemi döntést (Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.547/2009/6., 14.Gf.40.435/2016/18/II., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.409/2017/8., Pf.I.20.334/2018/3., Pf.I.20.185/2022/10.). Ez a határozat ugyanis nem ellentétes a Pp. 341. §-ának (1) bekezdésével és a Ptk. 2:52. §-ával, mert az kizárólag az I. és a II. rendű felperesek kártérítési felelősségének jogalapjáról döntött, így csakis e körben kellett kimerítenie a keresetet, egy ettől elkülönült, önálló kereseti kérelem: a sérelemdíj iránti kereset jogalapjáról tehát nem kellett határoznia. E határozat nem sértette meg a Pp. 341. §-ának (2) és (4) bekezdéseit sem, hanem épp ellenkezőleg: a kifejtett okok miatt kifejezetten megfelelt ezeknek a jogszabályi rendelkezéseknek. Nem adott alapot az elsőfokú határozat megváltoztatására a Bszi. 10. §-a (3) bekezdésének c) pontja sem, az ugyanis az ügyelosztási rend kialakítása és felülvizsgálata során irányadó követelményeket ismerteti, így e jogszabályi rendelkezésnek semmi köze sincs a perrel érintett jogvitához.

[27] Megjegyzi ugyanakkor az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság azon joga, hogy a Pp. 341. §-ának (2) és (4) bekezdései alapján eldönthesse: hoz-e rész-, közbenső vagy részközbenső ítéletet, és ha igen, mely keresetekre vonatkozóan, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt egyik eljárási garanciára: a perek észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jogra hivatkozással sem vonható el. E jog érvényre jutását ugyanis a Pp. nem az elsőfokú bíróság döntési kompetenciájának másodfokú bíróság általi elvonásával és ekként a felek fellebbezési jogának korlátozásával, hanem egyéb úton biztosítja. Ezért a felperesek fellebbezése ebben a körben akkor sem vezetett volna

eredményre, ha eljárási szabálysértésként nem a Bszi. 10. §-a (3) bekezdése c) pontjának, hanem az Alaptörvény XVIII. cikke (1) bekezdésének megsértésére hivatkoztak volna.

[28] Nem voltak alaposak az elsőfokú részközbenső ítélet érdemét érintő fellebbezések sem. Az elsőfokú bíróság ugyanis a tényállást az általa elbírált kereset jogalapja körében a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján helyesen állapította meg, és abból helytállóan következtetett arra, hogy az alperes kártérítési felelőssége az I. és a II. rendű felperesek felé fennáll. Az ítéltábla túlnyomórészt egyetért az általa kifejtett indokokkal is, amiket a fellebbezések tükrében az alábbiak szerint pontosít.

[29] A kártérítési felelősséget megalapozó egyik magatartás az volt, hogy az alperes elmulasztotta tájékoztatni az I. rendű felperest a D.-kór szűrésére szolgáló, térítés ellenében igénybe vehető vizsgálatokról. Ahogy azt az elsőfokú határozat is helyesen tartalmazza: az alperes ezen tájékoztatási kötelezettsége az EMMI rendelet 10. §-ának a) pontján alapult, amely megkövetelte, hogy a felelős személy tájékoztassa a várandóst a szakmai irányelvben szereplő egyéb, térítés ellenében igénybe vehető vizsgálatok lehetőségéről. Az elsőfokú bíróság azon következtetését, hogy a 2015. szeptember 1-én elvégzett ultrahang vizsgálat során az alperes szakorvosa: dr. M. T. felelős személynek minősült, az alperes a fellebbezésében nem tette vitássá, mint ahogy azt sem, hogy e tájékoztatási kötelezettség az elsőfokú határozat indokolásának [17] pontjában felsorolt vizsgálatok elérhetőségére vonatkozott, amelyről a szakorvosa nem tájékoztatta az I. rendű felperest. Csupán azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt, hogy a hazai viszonyok között nem elvárható egy ilyen tartalmú tájékoztatás, továbbá nem értékelte a szakértői véleményt sem, amely azt állapította meg, hogy – erre utaló gyanújel hiányában – e tájékoztatás nem volt szükséges. Ez az érvelés azonban nem volt megalapozott. Az alperes tájékoztatási kötelezettsége ugyanis jogszabályon: az EMMI rendelet 10. §-ának a) pontján alapul, amely alól nem lehet mentesülni sem a hazai kórházak leterheltségére való hivatkozással, sem pedig azzal, hogy a tájékoztatás – gyanújelek hiányában – nem volt szükséges, hiszen azt akkor is teljesíteni kellett, ha az eljáró szakorvos nem észlel gyanújeleket. Mivel pedig annak eldöntése nem szak-, hanem jogkérdés volt, hogy a tájékoztatási kötelezettséget milyen esetben kell teljesíteni, e körben az elsőfokú bíróságot nem kötötte a szakmai kompetenciáján túlterjeszkedő, jogkérdésben is állást foglaló szakvélemény. Ezért az elsőfokú határozat tájékoztatási kötelezettség megsértésén alapuló kártérítési felelősséget megállapító rendelkezése az alperes által hivatkozott okból nem minősült jogszabálysértőnek.

[30] A kártérítési felelősséget megalapozó másik magatartás az elsőfokú részközbenső ítélet rendelkező része szerint az volt, hogy az alperes hiányosan végezte el a D.-kór felismerésére szolgáló 2015. szeptember hó 1-jei ultrahang vizsgálatot. Bár az alperes ezt a rendelkezést is megfellebbezte, azt a fellebbezésének tartalma szerint [Pp. 110. §-ának (3) bekezdése, 1/2019. Polgári jogegységi határozat IV. pontja] csupán általánosságban vitatta, kizárólag azt sérelmezte ugyanis, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a szakvéleményt. Azokat a konkrét indokokat azonban, amelyek miatt ezt a rendelkezést jogszabálysértőnek tartja, a fellebbezésében nem adta elő, hanem csupán visszautalt a 2022. január 22-én kelt beadványára. Ez utóbbi beadvány tartalmát azonban az ítéltábla nem tekinthette a fellebbezés részének. Ahogy azt a Kúria már többször is kifejtette: a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a fellebbezésben szövegesen körül kell írni azt az eljárási vagy anyagi jogszabálysértést, amin a fellebbezés alapul, ez határozza meg ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének terjedelmét (pl.: Kúria Pkf.II.24.839/2019/3.

számú határozatának [7] pontja, Pf.VI.24.583/2022/2. számú határozatának [15] és [20] pontjai). Mindezt tehát egy korábbi beadványra történő visszautalással nem lehet teljesíteni (pl.: Kúria Pfv.IV.20.829/2022/6. számú határozatának [26] pontja), mert az parttalanná tenné fellebbezést, és megakadályozná azt, hogy a másodfokú bíróság minden kétséget kizáróan megállapíthassa a felülbírálati jogkörének határait.

[31] Erre tekintettel az ítéltábla úgy tekintette, hogy az alperes azért sérelmezi az elsőfokú határozat 2015. szeptember 1-i ultrahang vizsgálattal kapcsolatos rendelkezését, mert az ellentétes a szakvéleménnyel. Ez az érvelés azonban nem volt alapos. Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt: a szakvélemény csak szakkérdésben foglalhat állást, az ultrahang vizsgálat kapcsán pedig kizárólag az minősült szakkérdésnek, hogy az alperes a D.-kór gyanújeleinek felismerése érdekében mely szerveket volt köteles megvizsgálni. Az azonban, hogy e vizsgálat eredményét miként kellett (volna) dokumentálnia, már nem szakkérdés, hanem jogkérdés volt, amelynek eldöntése nem a szakértőre, hanem csakis a bíróságra tartozott. Márpedig az alperes maga sem tette vitássá a szakértő azon aggálymentes szóbeli nyilatkozatát, hogy az eljáró szakorvosnak végig kellett vizsgálnia minden olyan gyanújellel érintet szervet és területet, amelyet az MSZNUT ekkor hatályos ajánlásának 6.1.1.2. pontja felsorolt (119. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldalának 7. bekezdése). E vizsgálat eredményét azonban – a szakértő jogkérdést érintő téves állásfoglalásával szemben – nem dokumentálhatta úgy, ahogy az a vizsgálatról kiállított leleten szerepel. Épp ellenkezőleg: az alperesnek az Eütv. 136. §-a (2) bekezdésének e) pontja alapján dokumentálnia kellett (volna) a diagnózist: ez esetben a normálisnak megfelelő állapotot alátámasztó konkrét vizsgálati eredményeket, azaz a mérhető szervek konkrét méreteit és nem mérető szervekre vonatkozó konkrét megállapításokat. Mindezt azonban – az elsőfokú határozat indokolásának [60] és [61] pontjaiban kifejtett helyes indokok miatt – az alperes nem tette meg, így megsértette a dokumentációs kötelezettségét, amely az ő terhére esett. Erre tekintettel nem tudta bizonyítani, hogy az ultrahang vizsgálatot megfelelően: a szakmai szabályok és a gondossági követelmény betartásával végezte el, ezért az elsőfokú határozat jogszerűen állapította meg, hogy az alperes kártérítési felelőssége a vizsgálat hiányos elvégzése miatt is fennáll.

[32] Ez az elsőfokú rendelkezés a felperesek fellebbezési érvelésével szemben nem szorul kiegészítésre, mert az kellő pontossággal meghatározza, hogy az alperes mely magatartások miatt tartozik kártérítési felelősséggel az I. és a II. rendű felperesek felé, így megfelel a bírói gyakorlat által kimunkált követelményeknek (pl.: EBH2004.1039., EBH2005.1318., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.850/2016/4.).

[33] Ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította: az alperes kártérítési felelősséget megalapozó jogellenes magatartása abban állt, hogy hiányosan végezte el a 2015. szeptember 1-jei ultrahang vizsgálatot. Mindez magában foglalja azt, hogy az alperes szakorvosa dokumentált módon nem vizsgálta végig az MSZNUT ajánlásban írt gyanújelekkel érintett szerveket, így értelemszerűen nem is tájékoztathatta az I. rendű felperest az el nem végzett vizsgálatoknak a várttól esetlegesen eltérő eredményéről. A tájékoztatási kötelezettség megsértése tehát a hiányosan elvégzett vizsgálat szükségszerű következménye volt, ezért azt a kártérítési felelősség jogalapját megállapító ítéleti rendelkezésben külön jogellenes magatartásként már nem kellett feltüntetni, elegendő volt annak rögzítése is, hogy az alperes hiányosan végezte el az ultrahang vizsgálatot. Az, hogy „a hiányosan elvégzett vizsgálat” értelemszerűen magában foglalja az el nem végzett vizsgálatok eredményére vonatkozó tájékoztatási kötelezettség megsértését is, az érdemi döntés

indokolására tartozott, így az ítéltábla ezzel az érveléssel nem az elsőfokú határozat rendelkező részét, hanem annak indoklását egészíti ki.

[34] A „hiányosan elvégzett ultrahang vizsgálat” ugyanakkor nemcsak azt fejezi ki, hogy az alperes e vizsgálat során megsértette a szakmája szabályait, hanem azt is, hogy nem úgy járt el, ahogy az az ellátásban résztvevőktől elvárható. Bár a szakértő azt állapította meg, hogy nem volt olyan szakmai szabály, amely előírta volna az FL/BPD arány kiszámítását, kijelentette azt is, hogy amennyiben ezt az alperes szakorvosa mégis kiszámolta volna, akkor az a D.-szindrómára utaló jelnek minősült volna (119. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldalának 4. bekezdése). Mindez azt jelenti, hogy az alperes nem egy konkrét szakmai szabályt, hanem az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdésében foglalt gondossági követelményt sértette meg akkor, amikor elmulasztotta az FL/BPD arány kiszámítását, hiszen tőle, mint az ellátásban résztvevőtől nyilvánvalóan elvárható lett volna, hogy minden olyan műveletet elvégezzen az ultrahang vizsgálat során, amely alkalmas a gyanújelek felismerésére. Mivel pedig az elvárhatóság megítélése nem szak-, hanem jogkérdés volt, e körben nem kötötte a bíróságot a szakértő véleménye, így nem volt jelentősége annak, hogy a szakértő szerint az alperes nem volt köteles az FL/BPD arány kiszámítására, ennek a kérdésnek az eldöntése ugyanis nem a szakértőre, hanem a bíróságra tartozott. Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy az ultrahang vizsgálatnak ki kellett volna terjednie az FL/BPD arány kiszámítására is, ennek elmulasztását (vagy ahogyan a felperesek fogalmaztak: figyelmen kívül hagyását) az elsőfokú bíróságnak nem kellett külön feltüntetnie a kártérítési felelősség jogalapját megállapító ítéleti rendelkezésben, elegendő volt annak megállapítása is, hogy az alperes hiányosan végezte el az ultrahang vizsgálatot. Azt pedig, hogy „a hiányosan elvégzett vizsgálat” az adott esetben az FL/BPD arány kiszámításának elmulasztását is magában foglalja, az elsőfokú bíróság – helyesen – a határozatának indoklásában részletezte.

[35] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság részközbenső ítélete nem sértette meg a fellebbezésekben hivatkozott jogszabályokat, ezért azt az ítéltábla a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján – az indoklás pontosítása mellett – helybenhagyta.

[36] Egyik fellebbezés sem vezetett eredményre, ezért a felek a jogi képviselőik munkadíjából álló perköltségüket maguk viselik. Ezen felül további perköltséget csak a felperesek számítottak fel, amely a jogi képviselőjük 21 520 Ft utazási költségéből állt. A felperesek mint egyetemleges jogosultak a pernyertességük arányának megfelelően ennek felét, azaz 10 760 Ft megtérítését követelhatték az alperestől [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése]. A saját fellebbezésük tekintetében pervesztes felperesek kötelesek az általuk le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése, 83. §-ának (1) bekezdése és a 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 2023. január 1-től hatályos 3. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján. A saját fellebbezése tekintetében pervesztes, de illetékmentes alperes helyett az általa le nem rótt illetéket az állam viseli [Pp. 102. §-ának (1) és (6) bekezdései].

Debrecen, 2023. január 19.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró